

RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

PROJECT	Zonnepark Enterveen
STATUS	Definitief 1.5
PROJECTNUMMER	18252
DATUM	19 september 2019
AUTEUR	M. L. Baboeram / R. Droogendijk
CONTROLE	I. M. E. Hazeleger

COLOFON

Mees Ruimte & Milieu | Postbus 854 | 2700 AW Zoetermeer
085 – 744 08 38
085 – 744 08 37

Inhoudsopgave	pagina
1 Inleiding	4
2 Planbeschrijving	4
2.1 Projectlocatie	4
2.2 Projectplan	5
2.3 Vigerend bestemmingsplan	6
3 Ruimtelijk beleid	8
3.1 Rijksbeleid	8
3.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte	8
3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	9
3.2 Provinciaal beleid	9
3.2.1 Omgevingsvisie Overijssel 2017	9
3.2.2 Omgevingsverordening Overijssel 2017	11
3.3 Gemeentelijk beleid	13
3.3.1 Structuurvisie Wierden	13
3.3.2 Duurzame energie in Wierden 2011 – 2020	13
3.3.3 Afwegingskader Zonneparken Gemeente Wierden	14
4 Ruimtelijke aspecten	17
4.1 Landschappelijke inpassing	17
4.2 Analyse van verkeer- en parkeeraspecten	18
4.3 Archeologie en cultuurhistorie	18
4.4 Waterhuishoudkundige situatie (watertoets)	19
5 Milieu- en omgevingsaspecten	22
5.1 Bedrijven en milieuzonering	22
5.2 Externe veiligheid	23
5.3 Bodem (milieukundig)	24
5.4 Geluid	24
5.5 Luchtkwaliteit	25
5.6 Ecologie	25
5.7 Mer-beoordeling	28
6 Beschrijving uitvoerbaarheid	30
6.1 Economische uitvoerbaarheid	30
6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid	30
6.2.1 Informatiebijeenkomsten	30
6.2.1 Maatschappelijke uitgangspunten voor participatie	31
6.2.2 Invulling financiële participatie door initiatiefnemer Zonnepark Enterveen	31
6.2.3 Planologische procedure	32
7 Conclusie ruimtelijke en functionele inpasbaarheid	34

Bijlagen

- 1 Landschappelijke inpassing, Feddes en Olthof, d.d. 16 september 2019
- 2 Handelswijze bij calamiteiten zonneparken, EFPC, d.d. 23 mei 2018
- 3 Quickscan Wet natuurbescherming, Van der Goes & Groot, d.d. 17 oktober 2018

1 Inleiding

In opdracht van initiatiefnemer Zonnepark Enterveen heeft Mees Ruimte & Milieu een ruimtelijke onderbouwing opgesteld voor de gewenste ontwikkeling van een zonnepanelenpark voor de duur van 25 jaar ter plaatse van de Boltensweg 1 te Enter. De locatie is gelegen in het buitengebied en heeft in totaal een oppervlakte van ca. 4,9 ha waarop een zonnepanelenpark wordt gerealiseerd. Het PV vermogen na realisatie bedraagt ca. 5 MWp. Omdat de beoogde ontwikkeling in strijd is met het vigerende bestemmingsplan, dient een planologische procedure doorlopen te worden.

De planologische procedure wordt aan de hand van een omgevingsvergunning doorlopen. Onderdeel van deze omgevingsvergunning is de motivatie om af te wijken van het vigerende bestemmingsplan, de zogenaamde ruimtelijke onderbouwing. In de voorliggende rapportage wordt de ruimtelijke onderbouwing gegeven waarin het project zowel ruimtelijk als milieutechnisch gemotiveerd wordt.

2 Planbeschrijving

2.1 Projectlocatie

De projectlocatie ligt op de kruising van de Boltensweg met de provinciale weg N347 te Enter. Enter is een dorp gelegen in de gemeente Wierden. Het plangebied ligt in het buitengebied van Wierden, in een lager gelegen zone tussen het hogere beboste gebied ten zuiden van Rijssen, en de Esch waarop Enter is gelegen. De projectlocatie wordt aan noordoostzijde en het zuiden hoofdzakelijk omringd door agrarisch gebied. Ten westen ligt een waterpartij.

figuur 2.1 luchtfoto projectlocatie

2.2 Projectplan

Inrichting zonnepark

Het projectplan bestaat uit de aanleg van een zonnepanelenpark van ca. 4,9 ha waarop een zonnenveld met een capaciteit van 5 MWp kan worden gerealiseerd. De stroom die hiermee kan worden opgewekt kan worden vergeleken met het energieverbruik van zo'n 1.093 huishoudens. Hierdoor is sprake van een CO₂ reductie van ca. 1.614 ton per jaar. Het park kent een levensduur van 25 jaar. Daarna wordt het zonnepark ontmanteld en komen de gronden weer ter beschikking aan het landelijk gebied.

De panelen worden in een zuidopstelling geplaatst en krijgen een hoogte van 1,5 meter ten opzichte van het maaiveld. Daarnaast wordt voorzien in de aanleg van groenstroken langs de noord-, oost- en zuidzijde van het plangebied, een en ander in het kader van de landschappelijke inpassing (verwezen wordt naar het landschapsplan in de bijlage). Deze geplande struweelhagen worden tussen de 3,5 en 4 meter hoog.

Onderdeel van het park betreft tevens een transformator. Deze zal direct bij de entree worden gerealiseerd. Transformatoren en omvormers worden mosgroen uitgevoerd (kleurcode RAL 6005). Op last van de verzekering wordt een hekwerk geplaatst, dit hekwerk wordt zwart uitgevoerd met een coating in de kleurcode RAL 9005.

figuur 2.2 Uitsnede inpassingsplan Feddes en Olthof (16 september 2019)

Beëindiging zonnepark

Het zonnepark wordt aangelegd voor de duur van 25 jaar en bestaat grofweg uit panelen op onderconstructies, trafo's en hekwerken. De onderconstructies waar de panelen op worden gemonteerd alsook de hekwerken, bestaan uit een fundering van stalen kokers/profielen die in de grond worden gedreven. Deze worden na beëindiging van het park uit de grond gehaald. De transformatie wordt, vooruitlopend op de resultaten van mechanisch grondonderzoek, gefundeerd op staal (geen paalfundering) die na beëindiging van het park kunnen worden verwijderd.

De panelen worden vervolgens gerecycled volgens de dan geldende techniek en inzichten. Producenten en importeurs van zonnepanelen hebben zich daarvoor verenigd in een Europese non-profitorganisatie, genaamd PV CYCLE (zie ook www.pvcycle.org).

2.3 Vigerend bestemmingsplan

Het vigerende bestemmingsplan is het bestemmingsplan “Buitengebied 2009”, vastgesteld op 12 januari 2010 door de gemeenteraad van Wierden. De projectlocatie heeft de enkelbestemming ‘Agrarisch’ en een aanduiding ‘reconstructiewetzone - verwevingsgebied’.

figuur 2.3 Uitsnede plankaart bestemmingsplan ‘Buitengebied 2009’ (www.ruimtelijkeplannen.nl geraadpleegd op 24 september 2018)

Hieronder worden de relevante artikelen voor zover relevant weergegeven.

Artikel 3 Agrarisch

3.1 Bestemmingsomschrijving

De op de plankaart voor Agrarisch aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- de uitoefening van het agrarisch bedrijf niet zijnde opslag van veevoer en agrarische producten;
- het hobbymatig houden van vee;
- kwekerijen;
- infrastructuurle voorzieningen zoals deze bestonden op het tijdstip van de terinzagelegging van het plan;
- voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waaronder begrepen voorzieningen ten behoeve van het vasthouden, bergen, aan- en afvoeren van water;
- voorzieningen ten behoeve van extensief recreatief medegebruik, zoals onverharde en (half)verharde wandel-, fiets- en ruiterspaden;

met daarbijbehorende bouwwerken, geen gebouw zijnde en werken, geen bouwwerken zijnde.

3.2 Bouwregels

Op de op de plankaart voor Agrarisch aangewezen gronden mogen uitsluitend worden gebouwd bouwwerken, geen gebouw zijnde ten dienste van de bestemming, met dien verstande dat schuren en stallen die met een bouwvergunning aanwezig zijn of gebouwd kunnen worden op het tijdstip van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan mogen worden gehandhaafd naar de omvang die zij op dat moment hadden.

3.2.1 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor bouwwerken, geen gebouw zijnde gelden de volgende regels:

- de bouwhoogte mag niet meer dan 2 m bedragen, met dien verstande dat geen overkapping mag worden gerealiseerd;
- kuilvoerplaten, sleufsilos en voorzieningen ten behoeve van de opslag van mest zijn niet toegestaan;
- in afwijking van het bepaalde onder 3.1 en onder 3.2.1 onder b worden kuilvoerplaten en/of sleufsilos toegestaan met inachtneming van een afstand van ten hoogste 50 m tussen de kuilvoerplaten en/of sleufsilos

- en gronden met de bestemming Agrarisch - Agrarisch bedrijf , met dien verstande dat de kuilvoerplaten en/of sleufsilo's aan de overzijde van de weg niet zijn toegestaan;
- d. teeltondersteunende voorzieningen niet zijn toegestaan.

Artikel 45 Algemene aanduidingsregels

45.6 reconstructiewetzone – verwevingsgebied

Ter plaatse van de aanduiding reconstructiewetzone – verwevingsgebied zijn specifieke regels van toepassing die zijn opgenomen bij:

- a. Agrarisch – Agrarisch bedrijf in 4.6 en 4.7
- b. Agrarisch – Kwekerij in 5.7
- c. Agrarisch – Paardenhouderij in 6.6 en 6.7
- d. Wonen in 33.7

Toetsing

De aanleg van een zonnepanelenpark is op basis van de bestemming 'Agrarisch' niet mogelijk. De aanduiding 'reconstructiewetzone – verwevingsgebied' is niet relevant voor de beoogde ontwikkeling. De algemene ontheffingsregels uit artikel 46 van het bestemmingsplan "Buitengebied 2009" bevatten geen (algemene) afwijkingsregels die gebruikt kunnen worden voor de beoogde ontwikkeling. Het doorlopen van een planologische procedure is daarom noodzakelijk. Voorliggend document bevat de daartoe noodzakelijke ruimtelijke onderbouwing.

3 Ruimtelijk beleid

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van het Ministerie van Infrastructuur en Ruimte van kracht geworden. De structuurvisie vervangt verschillende nota's, waaronder de Nota Ruimte, de Structuurvisie Randstad 2040 en de Nota Mobiliteit. De visie schetst de doelen, belangen en opgaven van het Rijk tot 2028 en de ambities tot 2040. Uitgangspunt is de ruimtelijke ordening zoveel mogelijk over te laten aan gemeenten en provincies (decentraal, tenzij), minder nationale belangen te benoemen en eenvoudigere regelgeving toe te passen. De nationale belangen, die worden benoemd, betreffen de internationale concurrentiepositie, het gebruik van de ondergrond, het behouden en versterken van vervoer- en transportsystemen, de milieukwaliteit, de waterveiligheid en zoetwatervoorziening en behoud en versterken van natuur en cultuurhistorische waarden.

Nationaal belang 2

Ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en energietransitie

Het is primair de taak van provincies en gemeenten om voldoende ruimte te bieden voor duurzame energievoorziening (zoals zonne-energie en biomassa). Het ruimtelijk rijksbeleid voor (duurzame) energie beperkt zich daarom enkel tot grootschalige windenergie op land en op zee, gelet op de grote invloed op de omgeving en de omvang van deze opgave. Voor andere energiefuncties is geen nationaal ruimtelijk beleid nodig naast het faciliteren van ontwikkelingen door het aanpassen van wet- en regelgeving en het delen en ontwikkelen van kennis.

3.1.1.1 Ladder voor duurzame verstedelijking

De Ladder is als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) opgenomen. Het doel van de Ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening in de vorm van een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Met de Ladder wordt een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten nagestreefd.

Wettelijk kader

De Ladder voor duurzame verstedelijking is verankerd in het Bro. Artikel 1.1.1. definieert relevante begrippen:

- Bestaand stedelijk gebied: bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur;
- Stedelijke ontwikkeling: ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.

Artikel 3.1.6 van het Bro:

- Lid 2: de toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.
- Lid 3: indien in een bestemmingsplan als bedoeld in het tweede lid toepassing is gegeven aan artikel 3.1.6, eerste lid, onder a of b, van de wet kan bij dat bestemmingsplan worden bepaald dat de beschrijving van de behoefte aan een nieuwe stedelijke ontwikkeling en een motivering als bedoeld in het tweede lid eerst wordt opgenomen in de toelichting bij het wijzigings- of het uitwerkingsplan als bedoeld in dat artikel.
- Lid 4: een onderzoek naar de behoefte als bedoeld in het tweede lid, heeft, in het geval dat het bestemmingsplan als bedoeld in het tweede lid, ziet op de vestiging van een dienst als bedoeld in artikel 1 van de Dienstenwet en dit onderzoek betrekking heeft op de economische behoefte, de marktvraag of de beoordeling van de mogelijke actuele economische gevolgen van die vestiging,

slechts tot doel na te gaan of de vestiging van een dienst in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

Toelichting op gebruik

De Ladder is in de Nota van Toelichting (*Stb.* 2017, 182) gemotiveerd: “Zowel voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen binnen als buiten bestaand stedelijk gebied moet de behoefte worden beschreven. Uitgangspunt is dat met het oog op een zorgvuldig ruimtegebruik, een nieuwe stedelijke ontwikkeling in beginsel in bestaand stedelijk gebied wordt gerealiseerd. Indien de nieuwe stedelijke ontwikkeling voorzien wordt buiten het bestaand stedelijk gebied, dient dat nadrukkelijk te worden gemotiveerd in de toelichting. Tevens wordt de mogelijkheid geboden in het derde lid, om de toepassing van de Ladder door te schuiven naar het uitwerkings- of wijzigingsplan. De verwachting is dat de Ladder hierdoor beter hanteerbaar zal zijn, beter aansluit bij het geheel aan vereisten aan een toelichting bij bestemmingsplannen en tot minder onderzoekslasten zal leiden.”

Relatie tot het project

Uit een recent gedane uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (Raad van State) blijkt dat voor de aanleg van een zonnepanelenpark het doorlopen van de Ladder voor duurzame verstedelijking niet nodig is. Dit omdat de ontwikkeling van een zonnepark niet als stedelijke ontwikkeling wordt getypeerd. Daarbij neemt de Raad van State dat een zonnepark zich bij uitstek niet goed leent voor realisatie binnen bestaand stedelijk gebied. Wanneer de Ladder van toepassing zou zijn op dergelijke ontwikkelingen, zou dit betekenen dat het bevoegd gezag telkens opnieuw dient te motiveren waarom de ontwikkeling niet binnenstedelijk plaats kan vinden. Dat is in het geval van een initiatief zoals voorliggende ontwikkeling, niet logisch. De Ladder voor duurzame verstedelijking hoeft daarom niet doorlopen te worden. Verwezen wordt naar de uitspraak van 23 januari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:178.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Dit besluit legt nationale ruimtelijke belangen vast. Het beleid is erop gericht om het aantal regels terug te dringen. De ruimtelijke onderwerpen van nationaal belang zijn daardoor beperkt. Het Rijk maakt bijvoorbeeld geen landsdekkende woningbouwafspraken meer, alleen nog in de Noord- en Zuidvleugel van de Randstad. Het Rijk benoemt alleen nog landelijke doelstellingen om de woningmarkt goed te laten werken.

Op dit moment legt het Barro geen restricties op voor de onderhavige locatie.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Omgevingsvisie Overijssel 2017

De Omgevingsvisie Overijssel is vastgesteld op 12 april 2017. De Omgevingsvisie Overijssel schetst een visie op de fysieke leefruimte in Overijssel en hoe de provincie hier vorm en kleur aan wil geven. Duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en sociale kwaliteit zijn daarbij de leidende principes.

Energie en milieu

Mede door de klimaatverandering dringt het besef door dat verduurzaming noodzakelijk is. Nederland, en ook Overijssel, is voor de energievoorziening nog grotendeels afhankelijk van fossiele brandstoffen. Overijssel ziet meerdere kansen en opgaven voor verduurzaming. Een van deze opgaven is dat er een transitie noodzakelijk is naar (vooral ook) decentrale opwekking van hernieuwbare energie, hergebruik van grondstoffen en energie-efficiëntie. De provincie speelt een belangrijke rol bij de ruimtelijke keuzen die samenhangen met de opwekking van hernieuwbare energie en het bij elkaar brengen van partijen.

Duurzaamheid

Overijssel heeft vier ambities geformuleerd die de koers bepalen van de sturing op duurzaamheid.

1. Een klimaatbestendig Overijssel
2. Een duurzame energiehuishouding

3. Kringlopen sluiten, ofwel: toegroeien naar een circulaire economie
4. Beter benutten van ruimte, bestaande bebouwing en infrastructuur

Voor de voorgenomen ontwikkeling is met name de tweede ambitie van toepassing.

Een duurzame energiehuishouding: hernieuwbare energie voor iedereen beschikbaar en betaalbaar

Overijssel wil om dit te behalen inzetten op het vergroten van het aandeel energie uit bronnen als zon, wind, biomassa en ondergrond. Overijssel stimuleert de opwekking van duurzame energie. Bio-energie of energie uit wind, zon of warmte: de provincie Overijssel wil dat 20% van het totale energieverbruik duurzaam geproduceerd wordt. De doelstelling voor duurzame energie zal voor ongeveer 60% worden behaald door bio-energie en voor het overige uit andere energiebronnen.

Zonne-energie

Installaties voor de opwekking van zonne-energie zijn onmisbaar om de provinciale doelstelling voor de opwekking van hernieuwbare energie te halen. Uit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik wil de provincie Overijssel zonnepanelen en andere vormen van opwekking van zonne-energie zoveel mogelijk combineren met andere functies, bij voorkeur met bebouwing. Hiertoe hanteert de provincie de zogenoemde 'zonneladder', waarbij voor een beoogde ontwikkeling eerst dient te worden onderzocht of er binnenstedelijke opties zijn, voordat gebruik wordt gemaakt van het buitengebied. Daarom is de eerste trede van de zonneladder dat zonnepanelen in principe geplaatst worden op gronden die bebouwd zijn (dus op daken) of bebouwd kunnen worden (zoals braakliggende bedrijventerreinen). Nu is echter al te voorzien dat daarmee op korte termijn – gelet op technische en fiscale beperkingen – slechts in een deel van de opgave ten aanzien van de provinciale doelstelling voor de opwekking van hernieuwbare energie kan worden voorzien. Realisatie van zonneparken in het buitengebied is daarom noodzakelijk.

Gelet daarop biedt de provincie de mogelijkheid om, als uitzondering op de principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik, in de Groene Omgeving tijdelijke zelfstandige opstellingen van zonnepanelen te realiseren. Het gaat daarbij om opstellingen van zonnepanelen voor een periode van niet meer dan 25 jaar op een wijze die omkeerbaar is en waarbij de oorspronkelijke bestemming gehandhaafd blijft. De Groene Omgeving bestaat de gronden binnen het provinciale grondgebied die niet vallen onder bestaand bebouwd gebied.

Gelet op de impact die (ook tijdelijke) veldopstellingen van zonnepanelen kunnen hebben op hun omgeving, zal niet alleen de maatschappelijke meerwaarde van het initiatief moeten worden aangetoond, maar zal er ook compensatie moeten plaatsvinden door extra te investeren in de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving. Meerwaarde kan worden aangetoond vanuit de volgende criteria:

- a. De mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik (combinaties met andere functies)
- b. Maatregelen die getroffen worden om de impact te beperken en/of te compenseren
- c. De mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied (gebiedseigen/gebiedsvreemd)
- d. Bijdrage aan maatschappelijke doelen (in ieder geval aan de provinciale doelen ten aanzien van duurzaamheid, maar ook aan draagvlak in de omgeving, bijdrage aan maatschappelijke cohesie, (financiële) bijdragen aan maatschappelijke opgaven, enz.)

Niet in alle gevallen zal de meerwaarde op alle genoemde criteria in gelijke mate te bereiken zijn. Het hangt immers van het geval en de locatie af waar de kansen en opgaven te vinden zijn om maatschappelijke meerwaarde te bereiken. De gemeente zal in de toelichting op het bestemmingsplan moeten onderbouwen dat er sprake is van maatschappelijke meerwaarde die de impact van een zelfstandige opstelling in de Groene Omgeving rechtvaardigt.

Relatie tot de ontwikkeling

De beoogde ontwikkeling sluit aan bij de ambitie om het aandeel van energie uit onder andere de zon te vergroten. De projectlocatie is gelegen binnen de Groene Omgeving, waarbinnen de realisatie van een

zonnepark onder voorwaarden is toegestaan. De voorwaarde ziet op maatschappelijke meerwaarde, een zonnepark wordt uitsluitend toegestaan in de Groene Omgeving wanneer daar aantoonbaar sprake van is. Daarnaast zal compensatie plaats moeten vinden door extra investeringen in de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving. Op de vorige pagina zijn de criteria besproken op basis waarvan kan worden beoordeeld of een ontwikkeling aan de voorwaarde voldoet.

In dit geval geldt dat geen sprake is van meervoudig ruimtegebruik. Wel worden maatregelen getroffen om de impact op de omgeving te beperken. Zo worden langs de noord-, oost- en zuidzijde groenstroken aangelegd, waarbij gekozen wordt voor bomen/struiken die passen bij de omgeving en zodoende het zicht op het zonnepark wegnemen. Verwezen wordt naar paragraaf 4.1 van voorliggende onderbouwing.

Daarnaast wordt een bijdrage geleverd aan maatschappelijke doelen. Vanzelfsprekend aan het provinciale doel meer duurzame energie op te wekken, maar ook op het gebied van participatie. De omgeving is bij de planvorming betrokken en bovendien bestaan er goede mogelijkheden en concrete voornemens op het gebied van financiële participatie. Hiertoe is een uitgebreide omschrijving opgenomen in paragraaf 6.2 van voorliggende rapportage, ingaande op de maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan.

Conclusie

De voorgenen ontwikkeling is in overeenstemming met de Omgevingsvisie Overijssel 2017.

3.2.2 Omgevingsverordening Overijssel 2017

De Omgevingsverordening richt zich - net zo breed als de Omgevingsvisie Overijssel - op de fysieke leefomgeving in de provincie Overijssel. Dit betekent dat regels worden gesteld op het gebied van de ruimtelijke ordening, maar ook op het gebied van mobiliteit, milieu, natuur, water en bodem. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie dus niet in nieuw beleid. De verordening wordt door de provincie ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie er waarde aan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch geborgd is.

De Omgevingsverordening bevat specifiek regels ten aanzien van de oprichting van zonnevelden. Daarnaast is een groot deel van de projectlocatie aangewezen als primair watergebied. Onderstaand wordt op de betreffende bepalingen ingegaan.

Titel 2.1.8. Kwaliteitsimpuls zonnevelden

Artikel 2.1.8.2 Realisatie zelfstandige opstelling zonnepanelen

Lid 1

In de Groene Omgeving mogen zelfstandige opstellingen van zonnepanelen uitsluitend worden toegestaan als tijdelijk (mede)gebruik van de gronden.

- Art. 2.1.1 onder j omschrijft de Groene Omgeving als de gronden die niet vallen onder bestaand bebouwd gebied

Lid 2

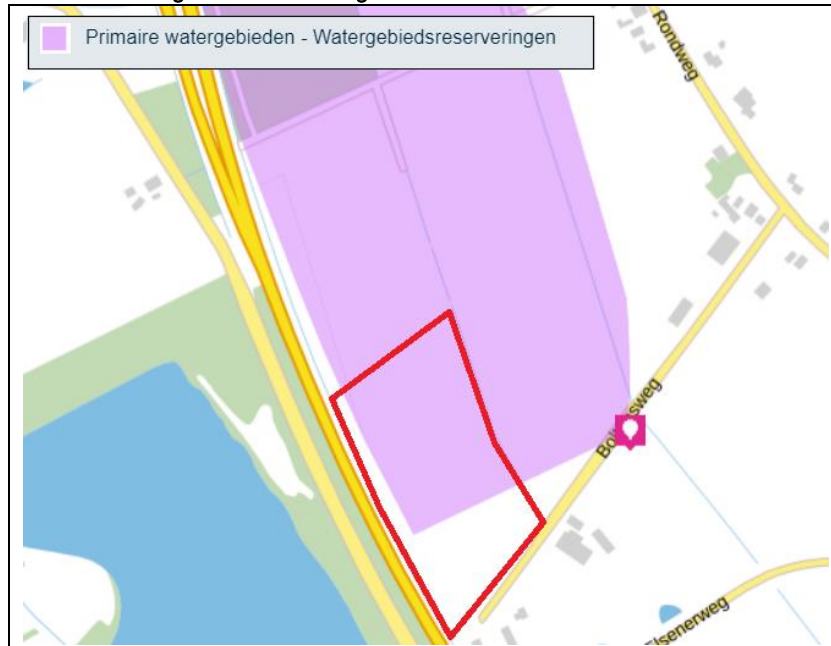
Bestemmingsplannen voorzien uitsluitend in de opstelling van zelfstandige opstellingen van zonnepanelen in de Groene Omgeving als de maatschappelijke meerwaarde is aangetoond én is aangetoond dat het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving.

Lid 3

De maatschappelijke meerwaarde als bedoeld in lid 2 dient te worden onderbouwd vanuit de volgende criteria:

- a. de mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik;
- b. maatregelen die getroffen worden om de impact op de omgeving te beperken en/of te compenseren;
- c. de mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied;
- d. de bijdrage die geleverd wordt aan maatschappelijke doelen.

Titel 2.14 Watergebiedsreserveringen

Artikel 2.14.1 Primaire watergebieden

Bestemmingsplannen die betrekking hebben op primaire watergebieden zoals op kaart Watergebiedsreserveringen aangegeven, voorzien niet in ruimtelijke ontwikkelingen en nieuwe kapitaalintensieve functies die de rol van deze gebieden voor wateropvang belemmeren.

Relatie tot de ontwikkeling

Zonneparken

De realisatie van een zonnepark is ter plaatse van de projectlocatie, vallende onder de Groene Omgeving, toegestaan mits deze tijdelijk is en de maatschappelijke meerwaarde is aangetoond en verlies van landschappelijke en ecologische waarden wordt gecompenseerd. In voorliggend geval geldt dat geen landschappelijke waarden verloren gaan, ook ecologische waarden blijven gehandhaafd. Beide waarden worden zelfs in enige mate versterkt als gevolg van de ontwikkeling.

Ook aan de voorwaarden voor maatschappelijke meerwaarde wordt voldaan. Korthedshalve wordt hiertoe verwezen naar het gestelde in de vorige paragraaf, paragraaf 4.1 en paragraaf 6.2.

Primair watergebied

Primaire watergebieden zijn aangewezen als gebieden waarin water in extreme situaties kan worden vastgehouden om te voorkomen dat waterafvoersystemen overbelast raken en er wateroverlast optreedt op plekken waar dit meer schade toebrengt. Primaire watergebieden zijn gebieden die vanwege de natuurlijke lage ligging bij hevige neerslag gemakkelijk onderlopen. In deze gebieden mag worden gebouwd mits hierdoor het waterbergend vermogen niet wordt aangetast. Daarbij geldt wel dat nieuwe kapitaalintensieve functies zoveel mogelijk worden geweerd in verband met schadeposten.

De ontwikkeling heeft geen negatieve invloed op het waterbergende vermogen van de locatie. Zonnepanelen worden op een onverharde bodem en in een schuine hoek geplaatst. De ondergelegen grond blijft zich ook in de toekomstige situatie als onverharde grond gedragen en hemelwater kan via de panelen de gronden infiltreren. Zoals aangegeven kan een deel van de locatie onderlopen bij ernstige regenval. Omdat de panelen op funderingsrasters boven de grond worden geplaatst, worden hier geen belemmeringen voorzien. De geplande locatie voor de transformator ligt buiten dit primaire watergebied. Bovendien wordt een dergelijke installatie gerealiseerd binnen een bouwwerk, waarbij bij de realisatie daarvan kan worden gekozen voor toepassing van materialen die eventuele waterschade voorkomen. De totaalontwikkeling is daarnaast niet van zodanige aard dat dit het waterbergend vermogen van de locatie aantast.

Conclusie

De Omgevingsverordening Overijssel 2017 vormt geen belemmering voor de ontwikkeling van een zonnepanelenpark op de geplande locatie.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Structuurvisie Wierden

Gemeente Wierden kent de Structuurvisie Wierden, vastgesteld op 5 oktober 2010. De structuurvisie van de gemeente Wierden is een toekomstvisie op de ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente vanaf nu tot 2030. Een drietal deelgebieden vormt het uitgangspunt voor de structuurvisie: Wierden (kern), Enter en landelijk gebied inclusief Hoge Hexel en de buurtschappen. Bij de opstelling van de structuurvisie heeft de gemeente aansluiting gezocht bij de Omgevingsvisie Overijssel 2017.

In de structuurvisie wordt aangegeven dat in het landelijk gebied kan worden ingespeeld op het ontwikkelen van duurzame energie en dat toename van type vormen van duurzame bronnen een trend is met betrekking tot milieu. De Structuurvisie Wierden bevat geen specifiek beleid voor duurzame energie dan wel zonneparken.

Milieu

De gemeente Wierden heeft met betrekking tot milieu onder andere de Provinciale Omgevingsvisie aangehouden. De provincie sluit coalities met partners om duurzame energieopwekking en energiebesparing te stimuleren (Energiepact Overijssel). De provincie zet in op een innovatieve en duurzame energievoorziening. Duurzame opwekking is te realiseren door opwekking van zonne-energie, windenergie en een Warmte-Koude Opslag (WKO).

Relatie tot de ontwikkeling

De realisatie van het zonnepanelenpark sluit aan bij de wens om meer duurzame energie op te wekken. De ontwikkeling is daarmee in lijn met de ambities zoals verwoord in de Structuurvisie Wierden.

3.3.2 Duurzame energie in Wierden 2011 – 2020

De beleidsnota 'Duurzame energie in Wierden 2011 – 2020' is vastgesteld door de gemeenteraad van Wierden op 25 oktober 2011. In deze beleidsnota wordt onder meer ingegaan op de kosteneffectiviteit van maatregelen (wind, zon, biomassa, etc.) en andere voor- en nadelen van die duurzame energiebronnen.

Trias Energetica

Het streven naar een zo duurzaam mogelijke energievoorziening wordt vaak benaderd volgens het principe van "Trias Energetica". Trias Energetica is een begrip waarmee de volgorde van drie stappen naar een zo duurzaam mogelijke energievoorziening wordt aangeduid:

1. Besparing: beperk de vraag naar energie door toepassen van vraagbeperkende maatregelen (warmte isolatie, gebruik van spaarlampen, energiezuinige voertuigen etc.)
2. Gebruik zoveel mogelijk duurzame energiebronnen om de energie die nog nodig is op te wekken (wind, zon, biomassa, aardwarmte).
3. Zet efficiënte technieken in om het resterende energieverbruik op te wekken (CO₂-arme elektriciteit van afvalverbrandingsinstallatie).

Beleidsdoelstellingen duurzame opwekking

De doelstellingen ten aanzien van duurzame opwekking zijn in 2011 als volgt geformuleerd:

1. In 2020 is 20% van de in de gemeente Wierden gebruikte energie duurzaam opgewekt.
2. In 2015 is de opwekkingscapaciteit voor duurzame energie in Wierden minimaal 7%.

3. In 2020 is de opwekkingscapaciteit voor duurzame energie in Wierden minimaal 14%, waarbij in dat geval daarboven minimaal 6% wordt opgewekt buiten de gemeente Wierden via regionale duurzame energieprojecten waarin de gemeente Wierden participeert.

In 2015 heeft een tussenevaluatie van het beleid plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat het tot dan toe gestelde doel (7% duurzame energieopwekking) niet is gehaald, met name vanwege het ontbreken van grootschalige vormen van energieopwekking. Wel werden er meer zonnepanelen op daken geplaatst dan van te voren was ingeschat, maar dit kan het ontbreken van grootschalige vormen van energieopwekking niet compenseren. Er dient derhalve gezocht te worden naar meer vormen van duurzame energie. Realisatie van zonneparken behoort op basis van het beleid tot deze mogelijkheden. In de beleidsnota zijn drie scenario's uitgewerkt, te weten:

1. Scenario 'Gewoon doorgaan'
2. Scenario 'Volop zon'
3. Scenario 'Volop zon, ruimte voor wind'.

In geen van de scenario's worden de in 2011 gestelde doelstellingen volledig gehaald. Om toch een zo groot mogelijk deel van de doelstellingen te realiseren, zijn nieuwe beleidssporen en actiepunten opgesteld. Deze dienen tevens als tussenstappen voor (mogelijke) lange termijn doelen voor 2035 en 2050. Een van deze beleidssporen betreft het spoor 'Volop zon'.

Volop zon

"De groei van zonne-energie wordt actief gestimuleerd. Dit geldt zowel voor PV-systemen op daken als ook het uitbreiden van het aantal zonneparken, zoals 'De Groene Weuste'."

De formulering van bovenstaand doel leidt tot de volgende noodzakelijke actiepunten:

1. Voorlichting over PV-systemen op daken via het Energieloket en andere kanalen.
2. Stimuleren PV-systemen op daken bij de realisatie van nieuwe woningen.
3. Actief zoeken en faciliteren van meer plaatsen en lokaal draagvlak voor meer zonneparken, in samenwerking met partners
4. Onderzoeken of PV-systemen langs provinciale en rijkswegen mogelijk is.

Zonnepark 'De Groene Weuste' is sinds november 2017 operationeel en biedt een goed referentiekader. Door (bijvoorbeeld) ruimte te geven aan nog drie van dergelijke parken, wordt een extra bijdrage van 2,1% van het energieverbruik van de gemeente geleverd.

Relatie tot de ontwikkeling

De gemeente heeft zich als doel gesteld in te zetten op meer duurzame energie door onder meer realisatie van zonneparken. Voorliggend initiatief behelst de realisatie van een zonnepark met een omvang van 4,9 ha. Het PV vermogen na realisatie bedraagt ca. 5,00 MWp. De ontwikkeling levert daarmee een goede bijdrage aan het behalen van de gemeentelijke doelstellingen.

3.3.3 Afwegingskader Zonneparken Gemeente Wierden

In het Afwegingskader zonneparken Gemeente Wierden wordt ingegaan op het landschappelijk kader. Dit is een van de beleidskaders die nodig is om initiatieven voor zonneparken te kunnen toetsen. Er wordt verwezen naar de doelstellingen van de gemeente die zijn opgenomen in 'Duurzame Energie in Wierden'. De doelstelling van 2015 is niet gehaald, omdat er geen grootschalige duurzame energieopwekking van de grond is gekomen. De wens bestaat dit nu alsnog mogelijk te maken. De gemeente staat daarom positief tegenover initiatieven voor zonneparken. Vanwege het ruimtelijke beslag en de impact op het landschap wil de gemeente de initiatieven voor de realisatie van zonneparken echter wel goed onderbouwd kunnen beoordelen en voorwaarden stellen aan de ruimtelijke en maatschappelijke inrichting.

Voor het opstellen van het afwegingskader zonneparken is in eerste instantie onderzocht wat de landschappelijke draagkracht is voor de realisatie van zonevelden. Daarbij is bekeken welk ruimtebeslag

maximaal zou kunnen passen bij de schaal en maat van de deelgebieden. Daarbij is tevens gekeken naar de gewenste afstand tussen zonneparken onderling en de verspreiding over het hele buitengebied van de gemeente Wierden. Binnen de groene omgeving bieden infrastructuur (A1, A35, N35, N347 en N50) en bebouwing (Wierden en Enter) de eerste ruimtelijke aanknopingspunten voor de realisatie van zonneparken. Op dergelijke locaties kan ook, mits passend bij de schaal van het landschap en goed onderbouwd, ruimte zijn voor grotere zonneparken. Bij het beoordelen of een locatie geschikt is voor de realisatie van een zonnepark of -veld wordt deze werkwijze gehanteerd:

1. Beoordelen of het kan in een deelgebied (is er (nog) ruimte?)
2. Beoordelen of de kavel geschikt is (aanwezigheid waardevolle landschapselementen en cultuurhistorisch waardevolle elementen)
3. Beoordelen hoe het zonnepark landschappelijk ingepast kan worden.

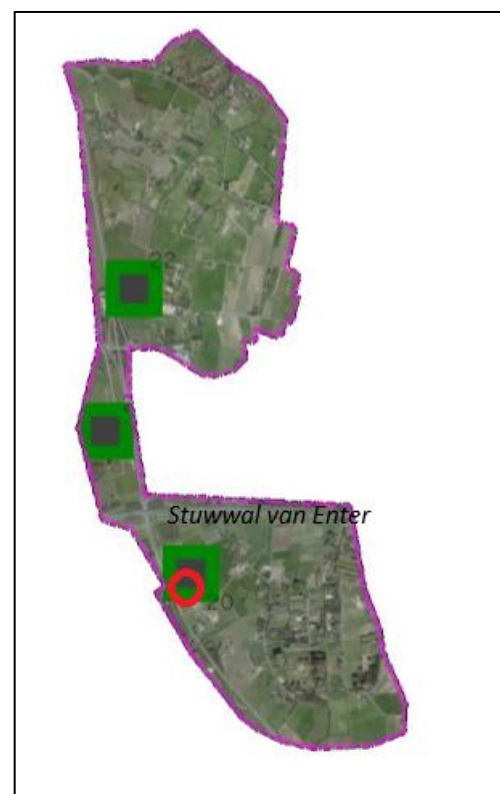
Een goede landschappelijke inpassing is een vereiste. Dit is een verantwoordelijkheid van de realiserende partij. De uitgangspunten voor de realisatie van zonnevelden zijn:

- De verkavelingsrichting en de maat en vorm van de kavels zijn bepalend voor de vormgeving van het zonnepark;
- De realisatie van het zonnepark gaat niet ten koste van bestaande waardevolle landschapselementen, zoals houtwallen, bosjes, bomenrijen en –singels, solitaire bomen, steilranden en kopjes. Het zonnepark moet aansluiten bij bestaande patronen en structuren in het landschap. In het geval niet kan worden voorkomen dat een landschapselement verdwijnt moet dit element dubbel (200%) worden gecompenseerd;
- Bij kleine zonneparken op een perceel groter dan 4 hectare moet de landschappelijke inpassing op het perceel zelf plaatsvinden;
- Het zonnepark heeft een eenvoudige hoofdvorm. In kleinschalige landschappen kan een zonnepark bijvoorbeeld bestaan uit meerdere velden, met een landschappelijke geleiding.

Relatie tot ontwikkeling

In het beleidskader wordt onderscheid gemaakt in diverse deelgebieden. Per deelgebied worden de mogelijkheden aangegeven. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de schaal van het landschap. Eén van de deelgebieden betreft de 'Stuwwal van Enter'. Daar valt de projectlocatie onder. Op basis van het afwegingskader geldt dat het gebied bestaat uit het dorp Enter, de restanten van de essen aan de noordwest kant en zuidkant van het dorp en de jonge veldontginningslandschappen daaromheen. Dit deelgebied geeft alleen 'landschapsruimte' langs de N347 voor maximaal 3 kleine zonneparken. Eén en ander is inzichtelijk gemaakt op figuur 3.1. De projectlocatie is globaal omkaderd in het rood. Te zien is dat de locatie gelegen is in een gebied waar een klein zonnepark mogelijk is.

Op basis van het beleid wordt onder kleine zonneparken parken van circa 4 hectare tot maximaal 1 kavel (een door wegen, sloten en/of landschapselementen omzoomd perceel) groot verstaan. De projectlocatie betreft een gebied van ca. 4,9 ha, op één kavel. De omvang van de gekozen locatie past daarmee binnen de definitie van klein zonnepark zoals opgenomen in het afwegingskader. De locatie is daarom geschikt voor de beoogde ontwikkeling.

figuur 3.1 Aanduiding globale ligging projectlocatie binnen stuwwal van Enter

Landschapsarchitectenbureau Feddes en Olthof heeft een inpassingsplan opgesteld voor een goede landschappelijke inpassing van het plan. Een van de voorwaarden is dat wanneer een kavel groter is dan 4 ha, de landschappelijke inpassing van het park binnen hetzelfde kavel dient plaats te vinden. Verder dient het park een eenvoudige hoofdvorm te hebben. Aan de genoemde voorwaarden wordt voldaan. Verder gaan bestaande elementen niet verloren, maar wordt hier juist gebruik van gemaakt bij de inpassing, aangevuld met enkele nieuwe groenzones passend bij het karakter van het gebied. Voor een toelichting op de landschappelijke inpassing wordt verwezen naar paragraaf 4.1 van voorliggende onderbouwing. Voor de overige aspecten bij de beoordeling van de geschiktheid van het kavel wordt verwezen naar onder meer paragraaf 4.3 en 4.4.

Conclusie

Om de gemeentelijke doelstellingen ten aanzien van de energietransitie te behalen staat de gemeente positief tegenover de ontwikkeling van zonneparken. De locatie betreft gelet op de aard en schaal van de omgeving alsook van het park, een geschikte locatie voor de ontwikkeling. Aan overige voorwaarden de ontwikkeling van zonneparken wordt eveneens voldaan. De beoogde ontwikkeling is daarmee in lijn met Afwegingskader Zonneparken Gemeente Wierden.

4 Ruimtelijke aspecten

4.1 Landschappelijke inpassing

Ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing van het voorziene park is door landschapsarchitecten Feddes en Olthof een inpassingsplan opgesteld. Het landschappelijk inpassingsplan van 16 september 2019 is opgenomen in bijlage 1 bij voorliggende ruimtelijke onderbouwing. De ontwerpprincipes en het daaruit voortvloeiende inpassingsplan worden hieronder integraal weergegeven.

Ontwerpprincipes

Afstand tot bebouwing en beplanting

Langs de Boltensweg liggen enkele agrarische erven met hogere erfbeplanting. De beplanting ligt zo dat bestaande woningen weinig zicht hebben over het zonnepark. Om overlast nog verder te voorkomen wordt ruimte vrijgehouden tussen Boltensweg en de panelen (circa 30 meter vanaf de weg tot aan het hek van het zonnepark). Deze zone kan landschappelijk worden ingericht op een manier die past bij de karakteristieken van het gebied. Door eiken langs de weg te planten, en struweel te planten blijven de zonnepanelen en het hekwerk uit het zicht. Door de restruimte in te zaaien met bloemenrijk zadenmengsel krijgt het gebied naast een aantrekkelijke uitstraling ook een ecologische meerwaarde.

Aan de noordzijde van het zonnepark wordt ook een groenstrook aangelegd. Hierdoor blijft het zicht vanaf de N347 op de achterzijde van de panelen beperkt en ontstaat een aantrekkelijker aanzicht, passend bij de omgeving. Dit past ook goed in het landschap, waar veel gemengde bosstroken voorkomen. Ook aan de oostzijde wordt een strook met groen ingeplant. Hierdoor krijgt het zonnepark ook vanaf het oosten een groene uitstraling. Voor deze oostelijke groenstrook wordt een afstand van 5 meter tot de oostelijke watergang aangehouden, ten behoeve van beheerwerkzaamheden.

Ontwerp

Voor het ontwerp wordt uitgegaan van een opstelling waarbij de panelen op het zuiden zijn gericht. De zuid-opstelling zorgt voor een wat luchtiger opstelling, waarbij vanaf de weg meer zicht tussen de panelen door mogelijk is. Daarnaast blijft met deze opstelling meer vegetatie tussen en onder de panelen behouden, wat een betere ecologische situatie oplevert. De panelen kennen een hoogte van 1,5 meter ten opzichte van het maaiveld. De Boltensweg ligt ca. 50 cm hoger dan het maaiveld ter plaatse van het zonnepark, waardoor een optische hoogte ontstaat van 1 meter.

Langs het hek aan de noord-, oost- en zuidzijde wordt een royale groenstrook ingericht, zodat het een groene uitstraling krijgt. Hierbij moet rekening worden gehouden dat dit groen niet te hoog wordt, omdat dit enerzijds schaduwwerking met zich mee zou brengen, en anderzijds het ruimtelijke zicht vanaf de Boltensweg teveel zou beperken. De bosschages kennen een breedte van 6 meter en een hoogte van 3,5 tot 4 meter. Het hek staat aan de zuidzijde op circa 30 meter afstand vanaf de weg. De ruimte tussen hek en weg wordt ingezaaid met een bloemrijk kruidenmengsel. Eikenbomen langs de Boltensweg vergroten het groene karakter.

De entree naar het zonnepark ligt aan de Boltensweg. Direct bij de entree komt de locatie voor de centrale transformator. Deze dient zo dicht mogelijk bij de aansluiting gelegen te zijn, maar minimaal op 30 meter afstand van woonbebouwing. Eventueel noodzakelijke omvormers liggen zoveel mogelijk aan de oostzijde, zodat deze aan het zicht onttrokken worden. De transformator en omvormers worden in een groene kleur uitgevoerd.

Het beeld dat zal ontstaan is dat van een strak energiepark waarbij zorg is besteed aan de strakke oriëntatie van panelen, in een groene setting, passend bij de karakteristieken van het landschap.

4.2 Analyse van verkeer- en parkeeraspecten

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient de verkeers- en parkeersituatie beoordeeld te worden om er voor te zorgen dat wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid en een goede ontsluiting alsook om ongewenste verkeerssituaties zoals een te grote verkeersdruk op een weg, te voorkomen.

In dit geval is sprake van de aanleg van een zonnepanelenpark. Een dergelijke ontwikkeling brengt in beginsel nagenoeg geen parkeerbehoefte met zich mee, omdat het een functie is die over het algemeen geen bezoekers of publiek aantrekt. Hierdoor is ook de verkeersaantrekkende werking laag. Uitzondering hierop vormen enkele verkeersbewegingen ten behoeve van beheer en onderhoud (en tijdens de aanleg- en ontmantelingsfase).

De entree van het gebied vindt zich in de zuidoosthoek, waarbij ontsluiting plaatsvindt op de Boltensweg.

Conclusie

Verkeer- en parkeeraspecten vormen gelet op het bovenstaande geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.3 Archeologie en cultuurhistorie

Het Verdrag van Valletta was geïmplementeerd in de Monumentenwet 1988 en de Wet op de monumentenzorg, tot de inwerkingtreding van de Erfgoedwet op 1 juli 2016. De Erfgoedwet bundelt bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. De wet regelt tevens de bescherming van archeologisch erfgoed in de bodem. De uitvoering van de Erfgoedwet en de integratie van archeologie en ruimtelijke ordening is een primair gemeentelijke opgave.

In het proces van ruimtelijke ordening moet tijdig rekening worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Op die manier komt er ruimte voor de overweging van archeologievriendelijke alternatieven. Rijk, provincies en gemeenten (laten) bepalen welke archeologische waarden bedreigd worden bij ruimtelijke plannen. Tijdens de voorbereiding van deze plannen is (vroeg)tijdig archeologisch (voor)onderzoek belangrijk.

De keuze voor een andere bouwlocatie voorkomt de versterking van belangrijke bodemvondsten. Als dit geen optie is, bestaat de mogelijkheid om binnen de bouwlocatie zelf naar een archeologievriendelijke aanpak te streven. In het uiterste geval wordt een archeologische opgraving uitgevoerd.

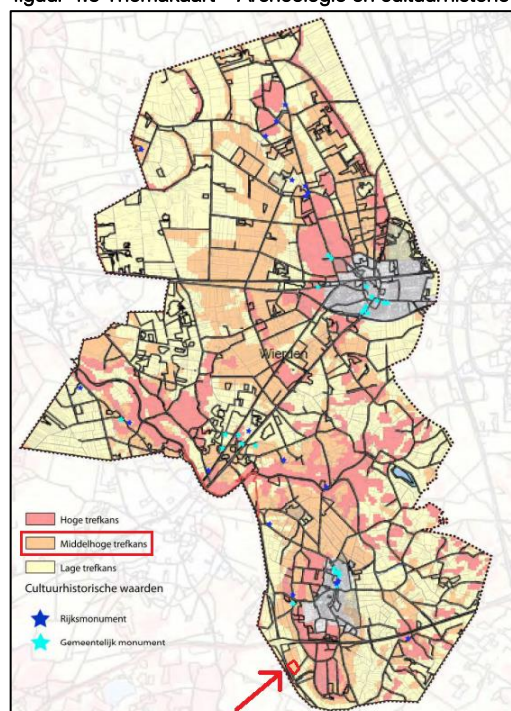
Situatie plangebied archeologie

Er is door de gemeente Wierden een beleidsnota Archeologie vastgesteld op 5 oktober 2010. Verantwoord beheer van het cultuurhistorisch erfgoed in de gemeente Wierden begint met het inzichtelijk maken waar en wanneer met het bodemarchief rekening dient te worden gehouden. BAAC bv heeft in opdracht van de gemeente Wierden een archeologische verwachtingskaart opgesteld. De kaart is in overleg met de provincie, Het Oversticht en de plaatselijke historische en archeologische verenigingen tot stand gekomen. De archeologische verwachtingskaart maakt voor het grondgebied van de gemeente Wierden duidelijk waar zich (mogelijke) archeologische resten kunnen bevinden. De kaart is hiervoor opgedeeld in drie zones:

- hoge archeologische verwachting;
- middelhoge archeologische verwachting;
- lage archeologische verwachting.

In figuur 4.3 is de verwachtingskaart archeologie en

figuur 4.3 Themakaart – Archeologie en cultuurhistorie

cultuurhistorie weergegeven. Het plangebied heeft een middelhoge archeologische verwachting. In hoofdstuk 3 van de beleidsnota Archeologie wordt het beleidsadvies omschreven. Voor gebieden met een middelhoge archeologische verwachting in het buitengebied geldt dat sprake is van een onderzoeksplicht bij plangebieden groter dan 5.000 m² en bij een verstoring dieper dan 50 cm.

Het plangebied betreft 4,9 ha (49.000 m²), dit ligt boven de grens van 5.000 m². De daadwerkelijke grondroering zal de vrijgestelde 5.000 m² echter niet overschrijden. Funderingen waarop panelen worden geplaatst leiden in de regel tot een dusdanig beperkte impact, dat van een onderzoeksnoodzaak geen sprake is. Het graven van sleuven voor kabels en leidingen kan wel een significante grondroering met zich mee brengen. Gelet op de omvang van het projectgebied zullen echter niet zoveel sleuven worden gegraven dat dit leidt tot een verstoring van meer dan 5.000 m². Archeologisch onderzoek is derhalve niet nodig.

Situatie plangebied cultuurhistorie

De projectlocatie is niet aangewezen als een rijksmonument of een gemeentelijk monument en dergelijke monumenten zijn in de directe omgeving ook niet gesitueerd. Het gebied maakt wel deel uit van het jong heide- en broekontginningslandschap (Laag van het agrarisch cultuurlandschap, provinciale Omgevingsverordening).

Het landschap bestaat uit kamerstructuren gevormd door hogere beplanting, met akkers en maisvelden. Het lagere gebied was oorspronkelijk een veengebied (De Enter Veenen, zie historische kaarten), dat in de loop van de 19de en 20ste eeuw is ontgonnen. Tot halverwege de jaren '70 is de fijnmazige veenverkaveling herkenbaar. Daarna is de snelweg A1 aangelegd, inclusief de N347. Daarmee is ook de plas aan de overzijde van de weg ontstaan, en is het gebied herverkaveld, en ontstond een grootschaliger regelmatig landschap.

De ambitie is de ruimtelijke kwaliteit van deze gebieden een stevige impuls te geven en soms een transformatie wanneer daar aanleiding toe is. De dragende structuren worden gevormd door landschappelijk raamwerken van lanen, bosstroken en waterlopen, die de rechtlijnige ontginningsstructuren versterken. Binnen deze raamwerken is ruimte voor verdere ontwikkeling van bestaande erven en soms de vestiging van nieuwe erven, mits deze een stevige landschappelijke jas krijgen. Als ontwikkelingen plaats vinden in de agrarische ontginningslandschappen, dan dragen deze bij aan behoud en versterking van de dragende lineaire structuren van lanen, bosstroken en waterlopen en ontginningslinten met erven en de kenmerkende ruimtematen.

In onderhavig geval wordt de locatie aan de noord-, oost- en zuidzijde omsloten door groenstroken bestaande uit gebiedseigen bosschages. Om het zicht vanaf de Boltensweg niet te blokkeren en tegelijkertijd schaduwwerking te voorkomen, is het nodig dat deze beplanting niet te hoog wordt. Tezamen met de reeds aanwezige erfbeplanting langs de Boltensweg en de westelijk gelegen N347 wordt de belijning van de 'kamer' waarbinnen het plangebied ligt versterkt. De bestaande structuur blijft daarmee gehandhaafd en wordt versterkt.

Conclusie

Archeologisch onderzoek is niet nodig, omdat geen sprake zal zijn van zodanige werkzaamheden dat van significante grondroering sprake is. De vrijgestelde 5.000 m² wordt als gevolg van de ontwikkeling niet overschreden.

Ten aanzien van cultuurhistorie kan worden gesteld dat de ontwikkeling de bestaande landschappelijke kenmerken / structuren respecteert en versterkt.

Er treden derhalve geen belemmeringen op ten aanzien van de aspecten archeologie en cultuurhistorie.

4.4 Waterhuishoudkundige situatie (watertoets)

Sinds 2003 is het doorlopen van de watertoets wettelijk verplicht voor alle ruimtelijke plannen en besluiten. Het doel van de watertoets is, om in overleg tussen de initiatiefnemer en de waterbeheerder aandacht te besteden aan de waterhuishoudkundige aspecten, zodat de waterhuishoudkundige doelstellingen worden

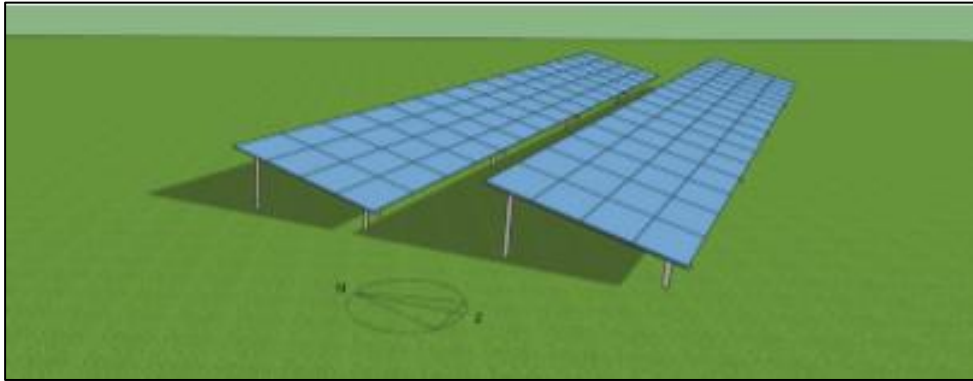
gewaarborgd. Het projectgebied ligt in het beheergebied van het Waterschap Vechtstromen. Voor de ontwikkeling is de digitale watertoets op 21 maart 2019 doorlopen. Op basis hiervan geldt de zogenoemde Normale procedure, waardoor de plannen tevens zijn voorgelegd aan het betreffende waterschap. De uitgangspunten voor het watersysteem dienen op een juiste wijze in het plan te worden verwerkt. Daarbij spelen over het algemeen aspecten zoals waterkwantiteit, waterkwaliteit, beschermde gebieden (zoals waterkeringen) en riolering een rol.

Het waterschap heeft naar aanleiding van het overleg volgens de Normale procedure positief gereageerd op de plannen, mits geen nadelig effect optreedt ten aanzien van waterkwaliteit en waterkwantiteit. Daarnaast is aandacht gevraagd voor de beschermingszone in verband met de watergang langs de oostelijke plangrens. Deze en overige relevante onderdelen worden in deze paragraaf besproken. Op riolering wordt wegens het gebrek aan relevantie voor een zonnepark niet nader ingegaan.

Waterkwantiteit

De zonnepanelen worden in een schuine hoek geplaatst, waardoor hemelwater via de panelen de ondergelegen grond in kan lopen. De genoemde schuine hoek is weergegeven op de onderstaande afbeelding. De gronden blijven zich gelet daarop gedragen als onverharde grond. Bestaande watergangen worden bovendien niet gedempt.

figuur 4.4 Plaatsing zonnepanelen zuid-opstelling

Noodzakelijke paden ten behoeve van beheer en onderhoud worden waterdoorlatend uitgevoerd en bovendien zodanig dat hemelwater niet via die paden de oostelijk gelegen waterloop in kan stromen. Er is sprake van een pad rondom het gehele zonneveld van 3.360 m², waarvan enkel de oostelijke zijde halfverhard wordt aangelegd. Langs deze zijde worden de omvormers gesitueerd en hier is het derhalve belangrijk dat deze met voertuigen bereikbaar blijven. De halfverharding bedraagt ca. 1.120 m². Het overige deel van het pad wordt niet (half)verhard.

Verharding als gevolg van de centrale transformator is niet waterdoorlatend maar zodanig beperkt in omvang dat ook hierdoor geen negatieve effecten ontstaan. De transformator zelf bedraagt ca. 30 m², omdat hier ook voertuigen geparkeerd moeten kunnen worden, wordt hier een totale verharding van ca. 220 m² voorzien. Verder worden een aantal omvormers geplaatst waar eveneens rondom enige verharding voor nodig is. Dit komt uit op ca. 40 m² per omvormer en daarmee ca. 160 m² in totaal. De totale verharding als gevolg van deze objecten blijft daarmee beperkt tot een kleine 400 m². Dergelijke verhardingen leveren in het landelijk gebied geen belemmeringen op in de waterhuishouding ter plaatse.

Gelet op het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat geen negatief effect ontstaat op de waterkwantiteit in het gebied.

Waterkwaliteit

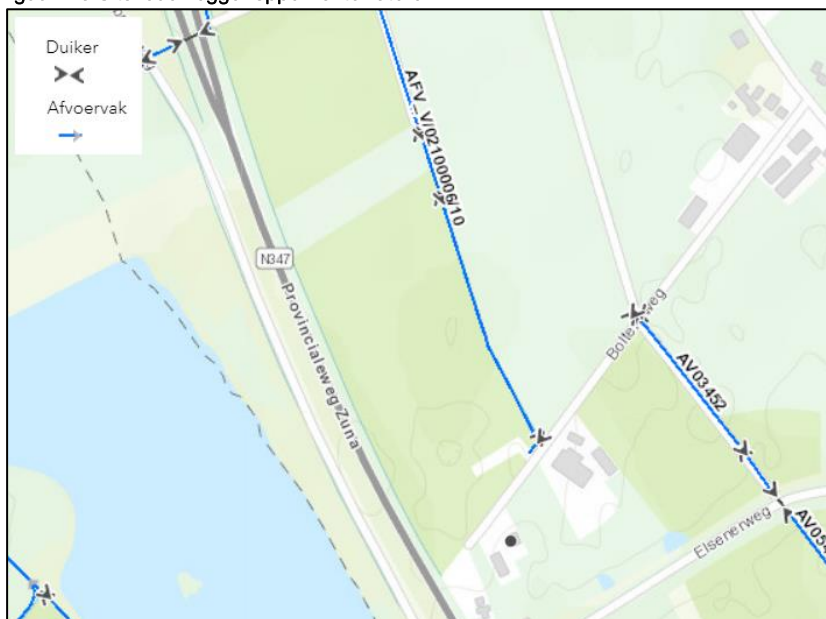
Van toepassing van uitloogbare materialen zoals lood, koper en zink is geen sprake. Zo ontstaat geen negatief effect op de waterkwaliteit.

Oppervlaktewateren

Langs de oostelijke zijde van het projectgebied loopt een oppervlaktewater dat is opgenomen in de Legger van het Waterschap Vechtstromen (zie figuur 4.5). Dit oppervlaktewater betreft een waterstaatswerk, hierdoor dienen de regels uit de Keur van het Waterschap Vechtstromen in acht te worden genomen voor zover het gaat om waterstaatswerken. Specifiek artikel 3.2 uit de Keur is hier van belang. Hier geldt een zone van 5 meter vanaf de insteek van het taluud die vrijgehouden dient te worden van objecten, zodat het waterschap machinaal onderhoud kan plegen aan de watergang. Dit betreft de beschermingszone.

Langs deze zijde van het projectgebied wordt een hekwerk geplaatst en worden de gronden in het kader van een goede landschappelijke inpassing groen ingericht, hierbij wordt 5 meter afstand gehouden van de watergang in verband met de beschermingszone. Het afvoerend vermogen van deze watergang wordt door de geplande herinrichting niet belemmerd. De watergang blijft bovendien ook vanaf de overzijde (oostzijde greppel) bereikbaar voor beheer en onderhoud.

figuur 4.5 Uitsnede Legger oppervlaktewateren

Veiligheid

De projectlocatie ligt niet binnen een (beschermingszone van een) waterkering. Van aantasting van dergelijke waterstaatswerken is derhalve geen sprake.

Conclusie

De watertoets is doorlopen. Van een significant negatief effect op de waterhuishoudkundige situatie is geen sprake. Het waterspect vormt dan ook geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

5 Milieu- en omgevingsaspecten

In dit hoofdstuk wordt de uitvoerbaarheid van het initiatief getoetst aan milieu- en omgevingsaspecten en de bijbehorende regelgeving.

5.1 Bedrijven en milieuzonering

Om ervoor te zorgen dat nieuwe woningen op een verantwoorde afstand van bedrijven gesitueerd worden en dat nieuwe bedrijven een passende locatie in de nabijheid van woningen krijgen, is de handreiking 'Bedrijven en milieuzonering' in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten opgesteld. Hierdoor wordt in een vroeg stadium bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden met de belangen van bedrijven en woningen. Zo wordt zoveel mogelijk voorkomen dat woningen hinder en gevaar ondervinden van bedrijven en dat bedrijven in hun milieugebruiksruimte worden beperkt door de komst van nieuwe woningen.

Milieuzonering is een hulpmiddel bij ruimtelijke planvorming. Het is een instrument dat helpt bij het afwegen en verantwoorden van keuzes aangaande nieuwe woningbouw- en bedrijvenlocaties. Milieuzonering beperkt zich tot milieuaspecten met een ruimtelijke dimensie. Het gaat hierbij om de milieuaspecten: geluid, geur, stof en gevaar, waarbij de belasting afneemt naarmate de afstand tot de bron toeneemt.

In de handreiking 'Bedrijven en milieuzonering' zijn richtafstanden opgenomen voor een scala aan milieubelastende activiteiten, opslagen en installaties. Hierbij worden richtafstanden gegeven per milieutechnisch aspect (geur, stof, geluid en gevaar), waarbij de grootste afstand bepalend is voor de indeling in een milieucategorie.

figuur 1. Richtafstanden bedrijven en milieuzonering

milieucategorie	richtafstand tot omgevingstype rustige woonwijk	richtafstand tot omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

In de handreiking (maart 2009): Bedrijven en milieuzonering VNG is een zonnepanelenpark niet opgenomen. Onderdeel van het zonnepark betreft tevens een transformator. De activiteit zou daardoor vergeleken kunnen worden met elektriciteitsdistributiebedrijven van, in dit geval, <10 MVA. De activiteit valt dan in milieucategorie 2 met een bijbehorende richtafstand van 30 meter in verband met het aspect geluid. Dit betekent dat 30 meter afstand als richtafstand dient te worden gehouden van woningen. De zonnepanelen zelf veroorzaken geen geluid.

Aan genoemde richtafstand wordt voldaan. De dichtstbijzijnde woningen liggen aan de overzijde van de Boltensweg, op een afstand van ca. 40 meter vanaf de grens van het zonnepark.

Conclusie

Er wordt voldoende afstand gehouden tot aanwezige woningen aan de overzijde van de Boltensweg. Bedrijven en milieuzonering vormt derhalve geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

5.2 Externe veiligheid

De externe veiligheid wordt bepaald door aanwezigheid van gevaarlijke stoffen (productie, gebruik, opslag en vervoer) in en rond het projectgebied. Veiligheidsafstanden tussen activiteiten met gevaarlijke stoffen en (beperkt) kwetsbare objecten moeten ervoor zorgen dat bij een eventuele calamiteit het aantal dodelijke slachtoffers beperkt blijft. Kwetsbaar zijn onder meer woningen, onderwijs- en gezondheidsinstellingen en kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1500 m² per object. Beperkt kwetsbaar zijn onder meer kantoren (b.v.o. kleiner dan 1500 m²), winkels, horeca en parkeerterreinen.

Voor inrichtingen is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) het belangrijkste toetsingskader. Hierin zijn bijvoorbeeld grenswaarden en oriënterende of richtwaarden opgenomen voor het zgn. plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Daarnaast is er specifieke wetgeving voor de opslag van vuurwerk en munitie, het Vuurwerkbesluit (2002, herziening 2004). Voor transport van gevaarlijke stoffen is met name de Wet vervoer gevaarlijke stoffen relevant. Op 1 april 2015 is het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) in werking getreden waarmee het verplicht wordt transportroutes waarlangs gevaarlijke stoffen worden vervoerd vast te leggen in het bestemmingsplan. Verder is het Besluit externe veiligheid buisleidingen van belang (Bevb) voor onder andere hogedruk aardgastransportleidingen.

Aan de andere kant is het rijksbeleid erop gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Het ruimtelijke beleid en externe veiligheid beleid dienen dus goed te worden afgestemd. Een ruimtelijke onderbouwing of toelichting is geen instrument om de mate van risico's te beheersen, maar is wel een schakel tussen het externe veiligheidsbeleid en ruimtelijke ordening.

De risico's worden door twee factoren bepaald: de kans dat zich een ongeval voordoet en de effecten van dat ongeval. Om te kunnen beoordelen wat wel en niet aanvaardbaar is, bestaan er twee risicomaten, namelijk het Plaatsgebonden Risico (PR) en het Groepsrisico (GR).

Plaatsgebonden risico

In artikel 1 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen is een definitie opgenomen van het plaatsgebonden risico (PR). Het PR is het risico (uitgedrukt in kans per jaar) dat één persoon die zich onafgebroken en onbeschermd op die plaats bevindt, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een calamiteit met een gevaarlijke stof.

In het besluit is een norm opgenomen voor het plaatsgebonden risico. Deze norm is een grenswaarde voor kwetsbare objecten en moet daarom door het bevoegde gezag in acht worden genomen (mag niet van worden afgeweken). De grenswaarde voor al dan niet geprojecteerde kwetsbare objecten is 10–6 per jaar. Voor al dan niet geprojecteerde beperkt kwetsbare objecten betreft dit een richtwaarde.

Groepsrisico

Het groepsrisico (GR) gaat over de impact van een calamiteit met veel dodelijke slachtoffers tegelijk. De officiële definitie van groepsrisico in artikel 1 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) luidt: 'de cumulatieve kans per jaar dat ten minste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof of gevaarlijke afvalstof betrokken is'.

Het groepsrisico is geen norm, maar er geldt een verantwoordingsplicht. De onderdelen waar bij de verantwoording aandacht aan moet worden besteed staan beschreven in Bevi-artikel 12 voor Bevi-activiteiten en artikel 13 voor ruimtelijke plannen. Daarbij moet een vergelijking worden gemaakt met de oriëntatiewaarde. Dit is een richtwaarde waar het bevoegd gezag zich zoveel mogelijk aan moet houden, maar men mag hiervan wel goed onderbouwd afwijken.

Relatie tot ontwikkeling

In deze situatie geldt dat een zonnepanelenpark geen kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object betreft in het kader van externe veiligheid. De voorgenomen activiteit zelf is bovendien ook geen risicovolle activiteit.

Brandpreventie

Voor het omgaan met calamiteiten ter plaatse van het zonnepark wordt verwezen naar het document 'Handelswijze bij calamiteiten zonneparken'. Dit rapport is opgesteld in opdracht van SolarEnergyWorks B.V. en beschrijft de volgens de brandweer relevante calamiteiten en bijbehorende en passende handelswijze. Initiatiefnemer houdt zich bij de ontwikkeling en realisatie van dit zonnepark aan de voorgestelde adviezen en aanbevelingen. Opgemerkt wordt dat het document een veralgemeniseerde versie van het rapport is dat specifiek is geschreven voor een zonnepark in het werkgebied van Brandweer Twente. Het rapport en de inhoud is derhalve bekend bij het betreffende brandweerkorps. Bijlage 2 bij voorliggende ruimtelijke onderbouwing bevat het genoemde rapport.

Conclusie

Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

5.3 Bodem (milieukundig)

Voor bodem en bodemverontreiniging is de Wet bodembescherming (Wbb) inclusief de aanvullende besluiten leidend. In de Wbb wordt een algemeen beschermingsniveau ingesteld voor de bodem ten aanzien van het voorkomen van nieuwe verontreiniging van de bodem.

De Wbb geeft regels voor bodemverontreiniging, waarvan sprake is als het gehalte van een stof in de grond of in het grondwater de voor die stof geldende streefwaarde overschrijdt. Of een verontreiniging acceptabel is, hangt af van de aard van de verontreiniging en van de bestemming van de gronden.

Het huidige gebruik van de betreffende locatie is agrarisch. Het toekomstig gebruik van de gronden is voor een zonnepanelenpark en betreft geen bodembedreigende activiteit. De gronden zijn geschikt voor het beoogde gebruik, er is immers geen sprake van toekomstige gebruikers (zoals bewoners) die in aanraking kunnen komen met eventueel vervuilde grond. In het kader van de planologische procedure is daarom geen bodemonderzoek noodzakelijk. In een later stadium zal in het kader van de vergunning voor het bouwen evenwel een bodemonderzoek worden uitgevoerd.

Conclusie

De bodemkwaliteit vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling van een zonnepanelenpark.

5.4 Geluid

In het kader van de Wet geluidhinder moeten geluidsgevoelige objecten voldoen aan de wettelijk bepaalde normering als het gaat om de maximale geluidsbelasting op de gevels. De limitatieve lijst geluidsgevoelige gebouwen bestaat uit:

- woningen
- onderwijsgebouwen
- ziekenhuizen
- verpleeghuizen
- verzorgingstehuizen
- psychiatrische inrichtingen
- kinderdagverblijven.

Op het moment dat een van bovenstaande functies ontwikkeld wordt, zal middels een geluidsonderzoek aangetoond moeten worden of er voldaan wordt aan de wettelijke voorkeursgrenswaarde. Daarnaast kan

als het gaat om bijvoorbeeld logiesruimtes (hotelkamers, recreatieve verblijven) wenselijk zijn om een goed en aangenaam binnenklimaat te kunnen waarborgen.

Met de realisatie van een zonnepanelenpark wordt geen geluidgevoelige functie gerealiseerd. De zonnepanelen produceren bovendien geen geluid. Alleen de transformator zullen enigszins geluid produceren. Deze worden echter gesitueerd in een gebouw. De capaciteit van de transformator komt onder de 10 MVA, hiermee valt de activiteit binnen milieucategorie 2. Voor deze activiteit betekent dat voor het aspect geluid 30 meter afstand als richtafstand dient te worden gehouden van woningen in het kader van bedrijven en milieuzonering. Aan deze richtafstand wordt voldaan (zie ook paragraaf 5.1). Het zonnepanelenpark is bovendien een type A inrichting waarvoor de algemene regels uit het Activiteitenbesluit van toepassing zijn. Er is geen reden om aan te nemen dat niet aan de regels uit het Activiteitenbesluit kan worden voldaan.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande vormt het aspect geluid geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.5 Luchtkwaliteit

In bijlage 2 van de Wet milieubeheer zijn de luchtkwaliteitseisen opgenomen. Daarnaast zijn er luchtkwaliteitseisen opgenomen in het Besluit niet in betekende mate bijdragen (Besluit NIBM) en de bijbehorende ministeriële Regeling niet in betekende mate bijdragen (Regeling NIBM).

AMvB 'niet in betekende mate'

In het Besluit NIBM en de bijbehorende ministeriële Regeling NIBM zijn de uitvoeringsregels vastgelegd die betrekking hebben op het begrip NIBM. In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën van gevallen (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) opgenomen die niet in betekende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze gevallen kunnen zonder toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Ook als het bevoegd gezag op een andere wijze, bijvoorbeeld door berekeningen, aannemelijk kan maken dat het geplande project NIBM bijdraagt, kan toetsing van de luchtkwaliteit achterwege blijven.

De definitie van 'niet in betekende mate' is 3% van de grenswaarde voor NO₂ en PM₁₀. De 3% komt overeen met 1,2 microgram/m³ (µg/m³). Als een project voor één stof de 3%-grens overschrijdt, dan verslechtert het project 'in betekende mate' de luchtkwaliteit. De 3%-norm is in de Regeling niet in betekende waarde uitgewerkt in concrete voorbeelden, waaronder:

- woningbouw: 1.500 woningen netto bij één ontsluitende weg en 3.000 woningen bij twee ontsluitende wegen;
- kantoorlocaties: 100.000 m² brutovloeroppervlak bij één ontsluitende weg en 200.000 m² brutovloeroppervlak bij twee ontsluitende wegen.

In onderhavig geval is sprake van de aanleg van een zonnepanelenpark. De zonnepanelen leveren duurzame energie voor ca. 1.093 huishoudens en hebben een CO₂ reductie van ca. 1.614 ton per jaar als gevolg. Er vindt geen uitstoot plaats van (schadelijke) stoffen door het park zelf door het aan het park gerelateerde vervoersbewegingen. Het park heeft bovendien nagenoeg geen verkeersaantrekkende werking.

Conclusie

Het milieuaspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling van het plangebied.

5.6 Ecologie

Sinds 1 januari 2017 is één wet van toepassing die de natuurwetgeving in Nederland regelt: de Wet natuurbescherming. De wet ligt in de lijn van Europese wetgeving, zoals de Vogelrichtlijn en de

Habitatrichtlijn. De Wet natuurbescherming vervangt de Boswet, de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998.

Beleid en normstelling

Wet natuurbescherming

Via de Wet natuurbescherming wordt de soortenbescherming en gebiedsbescherming geregeld. De soortenbescherming heeft betrekking op alle, in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en op een honderdtal vaatplanten. Gebiedsbescherming wordt geregeld middels de Natura 2000-gebieden. Daarnaast kan de provincie ervoor kiezen om een gebied aan te wijzen als bijzonder nationaal natuurgebied- of landschap of als Nationaal Natuurnetwerk (NNN). Welke soorten planten en dieren wettelijke bescherming genieten, is vastgelegd in de bijlage van de Wet natuurbescherming. Dat houdt in dat, bij planvorming, uitdrukkelijk rekening gehouden moet worden met gevolgen, die ruimtelijke ingrepen hebben, voor instandhouding van de beschermde soort.

Nationaal Natuurnetwerk

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In 2013 veranderde de naam van Ecologische Hoofdstructuur naar Nationaal Natuurnetwerk (NNN). NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. NNN is tevens opgenomen in het streekplan van de provincie. Indien het projectgebied in of in de nabijheid van het NNN gelegen is, verlangt de provincie een 'nee-tenzij-toets'.

Relatie tot het plangebied

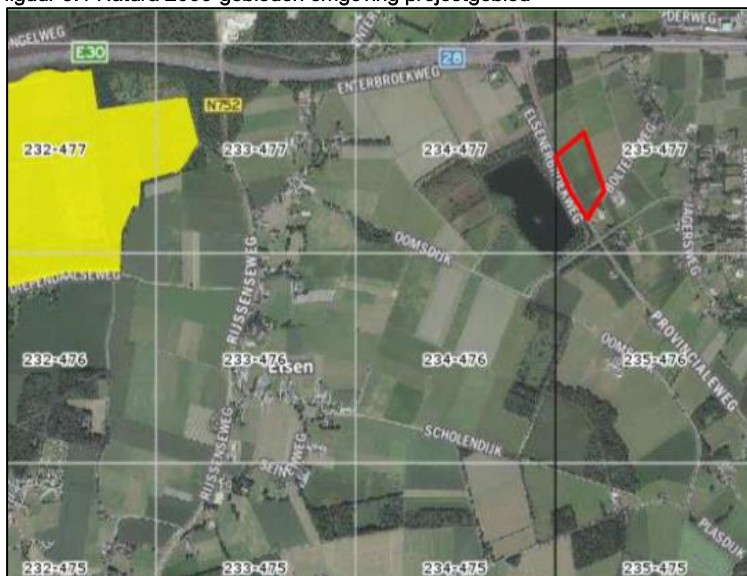
Ten behoeve van deze ontwikkeling is door ecologisch adviesbureau Van der Goes & Groot een quickscan uitgevoerd naar de effecten op beschermde soorten en gebieden. De quickscan van 17 oktober 2018 is bijgevoegd in de bijlagen en de resultaten worden in deze paragraaf per onderdeel beschreven.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt op geruime afstand van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, 44 – Borkeld. Gezien de afstand en de uit te voeren werkzaamheden worden op voorhand geen directe negatieve gevolgen verwacht van de plannen zoals licht, geluid of optische verstoring. Er hoeft hiernaar geen nadere toetsing uitgevoerd te worden.

figuur 5.1 Natura 2000-gebieden omgeving projectgebied

NNN

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het NNN, inclusief de zogenaamde verbindingzones die verschillende NNN-gebieden kunnen verbinden. Er kunnen geen negatieve effecten door de plannen op het NNN gebied optreden. De plannen hoeven verder niet getoetst te worden aan beschermde waarden binnen dit netwerk. Wel dient te worden bekeken of een project valt onder 'een goede ruimtelijke ordening'. De vraag daarbij is of de locatie wel de beste is voor deze bestemming (ook met het oog op natuurwaarden) en of de gevolgen van het plan het nabijgelegen NNN-gebied niet in betekenende mate aantasten. In het geval van het beschreven project wordt op grond van locatie, aard van het werk en afscherming geen belangrijke invloed verwacht op NNN-gebieden.

figuur 5.2 Ligging projectgebied ten opzichte van het NNN

Soortenbescherming

Het onderzoeksgebied is in potentie geschikt voor beschermde soorten amfibieën, vogels, grondgebonden zoogdieren en vleermuizen. Van de amfibieën en grondgebonden zoogdieren zal alleen sprake zijn van 'vrijgestelde' soorten. Voor deze aangetroffen of te verwachten 'vrijgestelde' soorten gelden geen verbodsbepalingen als werkzaamheden worden verricht in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zoals het besproken plan. Voor alle niet beschermde of vrijgestelde soorten geldt altijd de zorgplicht. Deze wordt in acht genomen. Voor de overige soorten worden mogelijke effecten en maatregelen hieronder beschreven.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

In het plangebied is een nestpaal aanwezig voor de Ooievaar. Nader onderzoek is alleen nodig wanneer deze nestpaal verwijderd wordt. Omdat de nestpaal blijft staan, treden geen negatieve effecten op en is nader onderzoek en een eventuele ontheffing niet nodig.

Voor het mogelijk incidentele gebruik van het plangebied door vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit de omgeving van het plangebied (Huismus en Buizerd) wordt geen negatief effect verwacht als gevolg van de werkzaamheden, omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vogels kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.

Vogels met niet-jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn geen vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten waargenomen. Wanneer de akker in het voorjaar onbewerkt blijft kunnen wel enkele groundbroeders als Kievit, Graspieper en Veldleeuwerik tot broeden komen. Door buiten het broedseizoen te werken, worden negatieve effecten op de soort voorkomen. Indien dit bij de uitvoering van het project niet mogelijk of wenselijk blijkt, kan er voor worden gekozen het plangebied voordat het broedseizoen van start gaat ongeschikt te maken.

Vleermuizen

Het projectgebied is niet geschikt als verblijfplaats of vliegroute voor vleermuizen. Wel kan mogelijk sprake zijn van foeragerende vleermuizen. Voor de mogelijk aanwezige foeragerende vleermuizen in het plangebied wordt echter geen negatief effect verwacht van de ingreep, omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel beter biotoop aanwezig is. De vleermuizen kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.

Conclusie

Er worden geen negatieve effecten verwacht op het nabij gelegen NNN of Natura 2000-gebieden in de omgeving. Nader onderzoek is daarom niet nodig. Voor beschermde soorten geldt dat rekening dient te worden gehouden met de nestpaal voor de Ooievaar en de mogelijkheid dat zich broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten kunnen vestigen. Negatieve effecten worden niet verwacht. Ook ten aanzien van soortenbescherming is daarom geen nader onderzoek nodig.

5.7 Mer-beoordeling

Op 1 april 2011 is het gewijzigde Besluit milieueffectrapportage in werking getreden. Een belangrijke wijziging betreft het indicatief maken van de drempelwaarden in onderdeel D (betreft de m.e.r.-beoordeling) van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage.

Concreet betekent dit dat het bevoegd gezag zich er nog steeds van moet vergewissen of activiteiten geen aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben ook wel genoemd de 'vergewisplicht'. Het komt er op neer dat voor elk besluit of plan dat betrekking heeft op activiteiten die voorkomen op de D-lijst deze afweging gemaakt dient te worden. Deze lijst geeft namelijk aan of er voor activiteiten en projecten beoordeeld moet worden of er een MER gemaakt moet worden. Voor projecten of activiteiten die beneden de drempelwaarden vallen moet een toets worden uitgevoerd of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd.

Deze vormvrije m.e.r.-beoordeling kan tot twee conclusies leiden:

- belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten: er is geen m.e.r. beoordeling noodzakelijk;
- belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn niet uitgesloten: er moet een m.e.r.-beoordeling plaatsvinden of er kan direct worden gekozen voor m.e.r.

De toetsing in het kader van de vormvrije m.e.r.-beoordeling dient te geschieden aan de hand van de selectiecriteria in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling. In deze bijlage staan drie hoofdcriteria centraal:

- de kenmerken van het project;
- de plaats van het project;
- de kenmerken van de potentiële effecten.

De ontwikkeling betreft de realisatie van een zonnepark op agrarische gronden. De realisatie van zonneparken worden niet in het Besluit milieueffectrapportage genoemd. Wel wordt in de D-lijst een stedelijke ontwikkelingsproject genoemd. In de nota van toelichting op het Besluit m.e.r. wordt het begrip 'stedelijk ontwikkelingsproject' ook gedefinieerd. Hier wordt over gezegd: "Bij een stedelijk ontwikkelingsproject kan het gaan om bouwprojecten als woningen, parkeerterreinen, bioscopen, theaters, sportcentra, kantoorgebouwen en dergelijke of een combinatie daarvan. Er kan overigens geen misverstand over bestaan dat ook 'dorpen' hieronder vallen. Wat 'stedelijke ontwikkeling' inhoudt kan van regio tot regio verschillen. Van belang hierbij is of er per saldo aanzienlijke negatieve gevolgen voor het milieu kunnen zijn. Indien bijvoorbeeld een woonwijk wordt afgebroken en er komt een nieuwe voor in de plaats, zal dit in de regel per saldo geen of weinig milieugevolgen hebben. Gelet op de aard van de ontwikkeling mag geconcludeerd worden dat geen negatieve effecten voor het milieu op zullen treden. Er zal juist sprake zijn van een positief effect op het milieu in verband met de CO₂ reductie van 1.614 ton per jaar als gevolg van de ontwikkeling.

In een uitspraak van de rechtbank Overijssel [ECLI:NL:RBOVE:2018:3422] heeft de rechtbank beoordeeld of een zonnepanelenpark van 4,3 ha met ca. 22.500 zonnepanelen en enkele trafostations is aan te merken als een stedelijk ontwikkelingsproject in de zin van het Besluit m.e.r. De rechtbank heeft overwogen dat om aan te nemen dat een project een stedelijk ontwikkelingsproject is, een project een bepaalde omvang moet hebben. Geoordeeld werd dat een zonnepanelenpark van 4,3 ha met ca. 22.500 zonnepanelen en enkele trafostations, gezien de geringe omvang niet als zodanig kan worden aangemerkt.

Bij de voorgenomen ontwikkeling is sprake van een zonnepanelenpark van 4,9 ha. Het verschil van 0,6 hectare is niet zodanig dat in dit geval wel gesproken zou moeten worden van een stedelijke ontwikkeling. Ook op basis van die uitspraak mag derhalve worden geconcludeerd dat geen sprake is van een m.e.r.-plicht of van een vormvrije m.e.r.-beoordeling, omdat niet gesproken kan worden van een stedelijke ontwikkeling in de zin van het Besluit m.e.r.

6 Beschrijving uitvoerbaarheid

6.1 Economische uitvoerbaarheid

Het project wordt door initiatiefnemer uitgevoerd. De kosten in verband met de realisatie zijn voor rekening van initiatiefnemer. Er is geen aanleiding om aan de economische haalbaarheid van het plan te twijfelen.

Anterieure overeenkomst

Ten behoeve van de ontwikkeling van het zonnepark wordt is een anterieure overeenkomst gesloten tussen Gemeente Wierden en initiatiefnemer Zonnepark Enterveen. Diverse (o.a. financiële) zaken zijn hierin juridisch vastgelegd. Onderwerp van de anterieure overeenkomst is tevens de wijze waarop participatie van de lokale gemeenschap is geborgd en hoe dit wordt gecommuniceerd (zie voor participatie de navolgende paragraaf). Ook afspraken over de maatregelen ter bevordering biodiversiteit, het beheer(plan) tijdens de exploitatieperiode van het park (mede in relatie tot biodiversiteit), de voorgestelde bijdrage aan een lokaal gebiedsfonds en aspecten als hergebruik van materialen na beëindiging park, zijn geregeld in de anterieure overeenkomst.

6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

6.2.1 Informatiebijeenkomsten

Een belangrijk element in het participatieproces is om omwonenden, de politiek en direct betrokkenen mee te nemen in de planvorming en het proces. Hiertoe is op 20 september 2018 bij de familie Rutjes, op de beoogde locatie aan de Boltenseweg 1 te Enter, een inloopavond gehouden. Het doel van de inloopavond was om inhoudelijk het plan en proces te presenteren en ideeën en bezwaren op te doen van de omwonende. Het algehele beeld van de avond was zeer positief waarbij aandacht is gevraagd voor de landschappelijke inpassing. De tijdens de inloopavond opgedane ideeën zijn verwerkt in de landschapsstudie zoals opgesteld door bureau Feddes en Olthof en zijn gedeeld onder de omwonenden.

Tevens is op de informatiebijeenkomst "grootschalige energieopwekking" zoals georganiseerd door de gemeente Wierden op 8 november 2018 gebruik gemaakt van de mogelijkheid om na de plenaire sessie van de bijeenkomst het zonnepark te presenteren. Tijdens deze bijeenkomst is er weer een contactmoment geweest met de diverse betrokkenen. Ook daaruit blijkt dat het project positief wordt ontvangen mits het park goed wordt ingepast en er mogelijkheden tot participatie zijn. In de navolgende subparagraaf wordt uitleg gegeven over hoe initiatiefnemer deze participatie vorm wil geven.

Op 21 mei 2019 is vervolgens een tweede inwonersbijeenkomst georganiseerd. Het doel van deze bijeenkomst was om de opgedane suggesties tijdens de eerste bijeenkomst van 20 september 2018 te presenteren. De belangrijkste aanpassingen op het eerste plan is de afstand van de naastgelegen woning en het zonnepark te vergroten en aan te zetten middels een groene zone, waarbij het zonnepark volledig uit het gezichtsveld van de woning wordt onttrokken. Daarnaast is langs de oostzijde een dichte, blijvend groene haag voorzien.

Initiatiefnemer heeft als afronding van de landschappelijke inpassing met de direct omwonenden en de landschapsarchitect het soort groen nader vastgesteld. Op 2 juli heeft dit derde en laatste overleg plaatsgevonden met de drie direct omwonenden. Dit heeft wederom geleid tot concrete afspraken omtrent de uitwerking van het landschappelijke karakter van het zonnepark. De gemaakte afspraken zijn verwerkt in de landschapsstudie. Er zijn afspraken gemaakt met betrekking tot de hoogte en dikte van de bosschages aan zowel de oost- als zuidzijde van het zonnepark. De bosschages krijgen een hoogte van 3,5 tot 4 meter. Daarnaast was er de wens voor blad vaste planten in de winter. Hier zal tot een juiste afstemming van de te kiezen planten en bomen worden gekomen die in overleg met de gemeente zal

worden vastgesteld. Aan de zuidzijde is de dikte van de bosschages aangepast (6 meter), waardoor het geheel een nog vollere uitstraling zal krijgen. De uitgewerkte landschapsstudie is op 3 september per mail aan de direct omwonenden toegestuurd.

6.2.1 Maatschappelijke uitgangspunten voor participatie

Procesparticipatie

Het uitgangspunt bij de ontwikkeling van (grootschalige) zonnevelden is de realisatie van een zorgvuldig omgevingsproces door middel van een actieve samenwerking met de betreffende initiatiefnemer en stakeholders. Onder stakeholders wordt verstaan: iedereen die te maken heeft met het zonne-energieproject. Het gaat niet alleen om omwonenden/inwoners, maar ook om bedrijven, natuurorganisaties, belangenorganisaties en energiecoöperaties.

In dat kader heeft de initiatiefnemer reeds diverse samenwerkingsverbanden opgericht, o.a. met de Nederlandse Bijenvereniging en milieufederatie Overijssel. De initiatiefnemer staat open voor meerdere samenwerkingsverbanden binnen de regio, zoals met een lokale energiecoöperatie. Zonnepark Enterveen zal voor het zonneproject een aanspreekpunt voor de omgeving aanstellen.

Financiële participatie

Er kan onderscheid worden gemaakt tussen grootschalige commerciële zonneprojecten en zonnevelden die ten gunste zijn van eigen energie opwekking. Bij grootschalige commerciële zonnevelden zoals het voorliggende initiatief, is het van belang dat er wordt ingezet op het maximaal ten goede laten komen van (financiële) voordelen van zonneprojecten aan de eigen gemeenschap.

Financiële participatie kent verschillende vormen die in combinatie met elkaar kunnen worden ingezet:

1. Mede-eigenaarschap
2. Financiële deelneming
3. Gebiedsfonds

Mede-eigenaarschap

Bij mede-eigenaarschap kunnen individuele burgers, omwonenden en lokale ondernemers met eigendom en zeggenschap financieel deelnemen in een zonnepark. Bij mede-eigenaarschap is er niet alleen sprake van financiële deelneming (financiële middelen ter beschikking stellen in ruil voor een vergoeding), maar ook van daadwerkelijk eigenaarschap en zeggenschap. Veelal wordt gebruik gemaakt van een lokale of regionale energiecoöperatie om dit mede-eigenaarschap vorm te geven.

Financiële deelneming

Financiële deelneming is een andere vorm van financiële participatie waarbij het gaat risicodragend deelnemen in een zonneproject, bijvoorbeeld met aandelen of obligaties of ander financieel voordeel. Bij financiële deelneming is er, afgezien van een stem op een aandeelhoudersvergadering geen sprake van mede-eigenaarschap of zeggenschap.

Gebiedsfonds

Niet iedereen kan of wil geld ter beschikking stellen om te participeren in de vorm van mede-eigenaarschap of financiële deelneming aan een zonne-energie project. Het gebiedsfonds wordt gevuld uit de opbrengsten van de zonnepanelen waarmee maatschappelijk verantwoorde projecten ondersteund worden die maximaal ten goede komen aan de inwoners en bedrijven van de gemeente. Gedacht kan worden aan nieuwe duurzame energieprojecten, ondersteuning van verenigingen of bepaalde activiteiten etc. Het gebiedsfonds zal worden beheerd door een onafhankelijke entiteit, die bestuurd wordt door inwoners van de gemeente.

6.2.2 Invulling financiële participatie door initiatiefnemer Zonnepark Enterveen

Zonnepark Enterveen wil de financiële participatie met meerdere instrumenten als volgt mogelijk maken.

Financiële deelneming

Zonnepark Enterveen stelt voor om 25% van het aandelenkapitaal beschikbaar te stellen aan omwonenden binnen Enter in de vorm van preferente aandelen. Dergelijke aandelen ontvangen een vastrentende waarde die bij de uitkering van dividend voorrang krijgen op gewone aandeelhouders. Deze aandelen zullen dan worden ondergebracht in een stichting die wordt beheerd door de lokale energiecoöperatie, die daarmee ook het stemrecht verkrijgt in de AvA.

Gebiedsfonds

Zonnepark Enterveen werkt mee aan de financiering van een gebiedsfonds tijdens de exploitatieperiode van het zonnepark en stelt een bedrag beschikbaar van € 0,50 per opgewekte MWh. Dit bedrag kan jaarlijks oplopen tot zo'n € 475 per geïnstalleerde MWp. Zonnepark Enterveen stelt daarbij als voorwaarde dat dit bedrag wordt aangewend voor investeringen en/of activiteiten op het gebied van duurzame energie.

Om de inwoners van de gemeente te kunnen laten profiteren van de lokaal geproduceerde duurzame stroom, heeft Zonnepark Enterveen de ambitie om samen te werken met een lokale energiecoöperatie.

Verkoop van de lokaal opgewekte stroom

Zonnepark Enterveen wil met de hiervoor genoemde lokale energiecoöperatie een samenwerking aangaan om de opgewekte stroom te kunnen leveren aan lokale eindgebruikers. Om voldoende waarborgen richting eindgebruikers te garanderen moet gebruik worden gemaakt van gespecialiseerde duurzame energiemaatschappijen, zoals Oranjestroom, Current e.d. Deze partijen verzorgen de administratieve verwerking van abonnementen, de verwerking van de meetgegevens in facturen en verzorgen de incasso van rekeningen. Daarnaast hebben zij samenwerkingen met grotere energiemaatschappijen zoals Engie waardoor zij beschikken over de benodigde vergunningen, licenties¹ en financiële waarborgen, die vereist zijn voor de levering aan consumenten en eindgebruikers.

Om de beschikbaarheid van elektriciteit te optimaliseren wordt er gebruik gemaakt van de dealingroom van deze maatschappijen. Indien de stroom van het zonnepark of eventueel toegevoegde batterij-opslag onvoldoende is worden er andere bronnen van duurzame energie aangesproken. Zo kan in elk geval de beschikbaarheid van in Nederland duurzaam geproduceerde energie aan klanten worden gegarandeerd. De overschotten en/of tekorten als gevolg van (tijdelijke) onbalans tussen lokale vraag en aanbod wordt verhandeld op de Nederlandse markt voor duurzame energie.

De initiatiefnemers van het zonnepanelenpark zijn graag bereid om mee te denken en samen te werken met andere initiatieven, met draagvlak binnen de gemeente, waarmee duurzame stroom kan worden opgewekt. Te denken valt aan resource sharing zoals delen van de aansluiting of batterijen voor opslag.

6.2.3 Planologische procedure

Voor dit plan wordt tevens de uitgebreide procedure doorlopen. Het is daarom in eerste instantie voor een ieder mogelijk door middel van een inspraakreactie of zienswijze te reageren op het ontwerpbesluit, dat gedurende zes weken ter inzage ligt. Vervolgens staat nog de gang naar de rechtbank en daarna de Raad van State open.

Met bovenstaande procedures tezamen met de participatiemogelijkheden wordt de maatschappelijke betrokkenheid afdoende gewaarborgd.

1 _____

¹ Zoals bijvoorbeeld een ACM licentie voor levering van energie.

7 Conclusie ruimtelijke en functionele inpasbaarheid

De initiatiefnemer heeft als doel een zonnepanelenpark te realiseren in het buitengebied van de gemeente Wierden, aan de Boltensweg. Het betreft een zonnepanelenpark van ca. 4,9 ha welke wordt gerealiseerd voor de duur van maximaal 25 jaar. Voor deze ontwikkeling dient een planologische procedure te worden doorlopen. De procedure wordt doorlopen aan de hand van een omgevingsvergunning 'afwijken bestemmingsplan', waarbij op grond van de Wabo een goede ruimtelijke onderbouwing dient te worden opgesteld ten behoeve van de beoordeling van de aanvraag. Voorliggend document bevat deze onderbouwing waarin de verschillende ruimtelijke en milieutechnische aspecten die bij het project een rol spelen zijn gemotiveerd.

Op basis van het vigerende bestemmingsplan "Buitengebied 2009" is de aanleg van een zonnepanelenpark niet mogelijk. Hierdoor is het doorlopen van een planologische procedure noodzakelijk. Daarbij dient tevens de medewerking van de provincie te worden verkregen. De Omgevingsvisie Overijssel 2017 geeft aan dat de provincie de mogelijkheid biedt om een zonnepanelenpark te realiseren. Zij hebben hoge ambities op het gebied van duurzaamheid die alleen door (onder meer) grootschalige projecten kunnen worden gerealiseerd. Voor dergelijke projecten is in de regel geen ruimte binnen bestaand bebouwd gebied, waardoor wordt uitgeweken naar beschikbaar landelijk gebied.

Ook gemeente Wierden staat open voor zonprojecten en heeft hiertoe het 'Afwegingskader Zonneparken Gemeente Wierden' opgesteld. Dit kader biedt handvatten op basis waarvan de wenselijkheid en haalbaarheid van een zonne-initiatief kan worden beoordeeld. Onder meer locatiekeuze en landschappelijke inpassing spelen daarbij een rol.

De beoogde ontwikkeling past binnen zowel provinciaal als gemeentelijk beleid en levert een significante bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen met een CO₂ reductie van ca. 1.614 ton per jaar als gevolg. Het park levert duurzame stroom dat kan worden vergeleken met het energieverbruik van ca. 1.093 huishoudens.

Aangezien het projectgebied in het buitengebied van Wierden gelegen is, is voor een goede landschappelijke inpassing een inpassingsplan opgesteld door landschapsarchitecten Feddes en Olthof. Het gekozen ontwerp heeft geen negatief effect op de uitstraling van de omgeving en zorgt tegelijkertijd voor een maximale zonopbrengst. Bestaande elementen blijven behouden door van deze elementen gebruik te maken bij de inpassing, aangevuld met enkele nieuwe groenzones passend bij het karakter van het gebied.

Tevens is de uitvoerbaarheid van het initiatief getoetst aan milieu- en omgevingsaspecten en de bijbehorende regelgeving. Hieruit blijkt dat er geen belemmeringen optreden voor de voorgenomen ontwikkeling.

Bijlage

- 1 Landschappelijke inpassing, Feddes en Olthof, d.d. 16 september 2019

Bijlage

2 Handelswijze bij calamiteiten zonneparken,
EFPC, d.d. 23 mei 2018

Bijlage

3 Quicksan Wet natuurbescherming, Van
der Goes & Groot, d.d. 17 oktober 2018